

Podkrušnohoří míří k bezemisní budoucnosti, Most hostil klíčovou debatu

17.4.2025 - | PROTEXT

Podkrušnohoří jako ‚Lithium Valley‘: V Mostě se debatovalo o bezemisní budoucnosti regionu

V Městské knihovně Most se debatovalo o ekonomické a technologické transformaci kraje v souvislosti s koncem těžby uhlí. Řešily se konkrétní projekty, které snižují uhlíkovou stopu místního průmyslu, nebo spolupráce firem a univerzit. Diskusí se zúčastnili generální ředitel společnosti ČEZ ESCO Kamil Čermák, ředitel pro dekarbonizaci z ORLEN Unipetrol Martin Růžička, Václav Zahradníček, náměstek primátora města Most nebo starosta Kadaně Jan Losenický. Ze setkání vyplynulo, že pro Ústecký kraj je přechod od uhlí zásadní příležitostí k přeměně v prosperující moderní region i ke změně image Mostecka.

Ve dvou diskusích zasedli odborníci z oblasti průmyslu, veřejné správy a akademické sféry. První panel se věnoval dekarbonizačním strategiím kraje a úloze samospráv a průmyslu při jejich realizaci. Kamil Čermák, generální ředitel ČEZ ESCO, Martin Růžička, ředitel pro dekarbonizaci ve společnosti ORLEN Unipetrol, Jana Morávková, ředitelka Aliance pro bezemisní budoucnost, Jan Brázda, Partner a Sustainability Leader PwC Česká republika, a Jan Losenický, starosta města Kadaň.

Diskutující se detailně věnovali transformaci místního teplárenství, energetickým úsporám ve veřejných budovách nebo rozvoji obnovitelných zdrojů energie, především v tzv. akceleračních zónách, které by se měly brzy projednávat v Poslanecké sněmovně. Došlo i na výzkum a praxi v oblasti tzv. oběhového hospodářství a zpracování odpadů v další suroviny s komerčním využitím.

Všichni diskutující se shodli na zásadní potřebě stabilního legislativního prostředí pro investice a dlouhodobé strategie státu, který musí být v otázce transformace ekonomiky firmám, krajům i obcím hlavním partnerem.

„Co se týká dekarbonizace obecně, tak česká diskuse o ní se bohužel často omezuje na téma zákazu spalovacích motorů, přitom téma je to mnohem širší. Například zateplené moderní budovy, které spoří energie i emise, nebo efektivnější provoz průmyslových firem je bezesporu něco, co si přejeme všichni, a co je zároveň klíčovou součástí dekarbonizace,“ zarámoval diskusi Kamil Čermák z ČEZ ESCO. „Dříve se v Ústeckém kraji těžilo 100 milionů tun uhlí ročně, dnes je to jen nějakých 8 milionů tun. Tato surovina tedy pomalu přestává být tématem v teplárenství i energetice obecně. Musíme se také s kolegy v Bruselu bavit o tom, že tahle země bude potřebovat zemní plyn ještě určitě dalších 15 až 20 let jako přechodové médium pro transformaci na nízkoemisní teplárenství, abychom mohli zachovat naši robustní soustavu centrálního zásobování teplem,“ dodal.

Jan Brázda, partner PwC a expert na udržitelnost, shrnul význam dekarbonizačních projektů a zmínil i lokální ikonické příklady již probíhající transformace: „V Česku tolik diskutovaná elektromobilita tvoří asi jen 7 % Green Dealu, zbytek jsou úsporná řešení pro budovy, energetika nebo právě cirkulární ekonomika – o tom všem se tu dnes bavíme. Třeba české Zell am See, místní oblíbené Jezero Most, je také součástí zelené tranzice, když bylo vedle státních a městských peněz financováno i z evropských fondů v rámci transformace uhelného regionu,“ zmínil Brázda.

Diskutující řešili také dopady nejnovější evropské legislativy, která navazuje na Zelenou dohodu, tzv. Dohody o čistém průmyslu (Clean Industrial Deal). Ta zavádí například možnost zvýhodnit bezemisní technologie ve veřejných zakázkách krajů a obcí, a podpořit tak jejich rozvoj.

Martin Růžička, ředitel ORLEN Unipetrol pro dekarbonizaci, hovořil právě o těchto praktických výzvách, kterým čelí průmyslové podniky: „Máme teď čerstvou zkušenost, kdy účast ve výběrovém řízení je podmíněna výší naší uhlíkové stopy, která neodpovídá požadavkům. Abychom naši uhlíkovou stopu snižovali, plánujeme rozvoj obnovitelných zdrojů energie a využívání alternativních surovin. Náš byznys to v zásadě jen udrží tam, kde jsme teď. Přesto vidíme příležitost hlavně v cirkulární ekonomice ve výrobě plastů,“ říká Růžička za ORLEN Unipetrol, největší rafinérskou a petrochemickou společnost v Česku, která zaměstnává na 6 tisíc lidí.

Lokální zkušenost zprostředkoval starosta Kadaně Jan Losenický: „My jsme v Kadani na špičce s EPC projekty, vypracovali jsme je hned zpočátku pro úplně všechny naše veřejné budovy. A i když se investice vrátí po 12 letech, úspory energií budou okamžité,“ uvedl Losenický. „Máme tu vznikající solární parky, lithium, bude se tu transformovat teplárenství, v Tušenicích je v plánu vybudovat modulární jaderný reaktor, to jsou všechno příležitosti. Jako město chceme využít toho, že se tu bude všechno zásadně transformovat, chceme tomu jít naproti a být v tom lídři,“ uvedl dále starosta Kadaně Losenický.

„Máme pověst průmyslového, ale zároveň nejchudšího regionu, teď nastává příležitost tohle změnit. Pojdme být, když ne ‚Silicon Valley‘, tak ‚Lithiovým údolím‘ tady v Podkrušnohoří, kam lidi budou rádi jezdit, a region bude bohatnout přesně v duchu toho, co se nazvalo ‚spravedlivou transformací‘,“ dodal.

Spolupráce univerzit s lokálními firmami i sdílení know-how jsou pro transformaci klíčové

Druhý panel byl zaměřen na lokální inovace a konkrétní technologická opatření. Mezi diskutujícími byli Václav Zahradníček, náměstek primátora města Most, Vladimír Skalník, ředitel Energetického centra Ústeckého kraje, Pavel Krystyník, proděkan pro vnější vztahy Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, a Martin Hausenblas, podnikatel, majitel lokální společnosti Malfini, lokální patriot a filantrop.

V diskusi rozebrali jak dopad ESG reportování na firmy, tak praktické kroky v dosahování energetických úspor ve veřejných budovách, potenciál pro větší využívání obnovitelných zdrojů energie v Podkrušnohoří nebo konkrétní patenty, které vyvíjí univerzita ve spolupráci s lokálními firmami v oblasti cirkulární ekonomiky. Jedním takovým je například přeměna odpadní bavlněné viskózy z textilního průmyslu v aditivum do půdy a jeho komerční využití. Dobrou zprávou pro region je, že kraj zaznamenal v poslední době 12% nárůst zájmu studentů a studentek o technické obory.

Přítomní se shodli na tom, že sdílení dobré praxe a spolupráce mezi jednotlivými sektory jsou klíčem k ekonomickému rozvoji nejen v ústeckém regionu. Diskuse v Mostě byla podle slov Jany Morávkové, ředitelky Aliance pro bezemisní budoucnost, především pragmatická: „Dalo by se čekat, že zrovna v Ústeckém kraji bude diskuse o dekarbonizaci nadmíru náročná, ale je to právě naopak, je velice praktická. Vždycky říkáme, že jako aliance nejsme spolek přesvědčených. Jedním z pilířů našich aktivit je i edukace, proto jsme dnes byli i na Střední Škole Educhem debatovat s generací Z.“

Roadshow Aliance pro bezemisní budoucnost bude pokračovat v dalších průmyslových regionech, jako je Mladá Boleslav a Třinec, kde bude předmětem diskuse mj. plánovaná elektrifikace provozu Třineckých železáren.

O Alianci pro bezemisní budoucnost

Aliance pro bezemisní budoucnost byla založena v listopadu 2023 z potřeby vytvořit platformu pro konstruktivní dialog na poli českého byznysu o konkrétních krocích k dekarbonizaci ekonomiky. Aliance sdružuje klíčové české společnosti včetně významných průmyslových zaměstnavatelů, kteří sdílejí know-how a příklady dobré praxe s cílem připravit se na přechod ke klimaticky neutrálním technologiím co nejefektivněji.

Aliance vnímá modernizaci ekonomiky směrem k bezemisním technologiím jako již započatou cestu, která bude pro Českou republiku přínosná, pokud se dokáže pružně přizpůsobit vývoji technologií, mezinárodní situaci i legislativním změnám v Evropě. Hlavním posláním aliance je proto vytvářet prostor pro odbornou a smysluplnou debatu mezi hlavními ekonomickými hráči – od těžkého průmyslu, finančního a pojišťovacího sektoru, přes státní správu a municipality, až po technologické společnosti, think-tanky a další expertní subjekty.

Hlavními partnery aliance jsou společnosti AON, ČEZ, Economia, Komerční banka, McKinsey & Company, Moneta Money Bank, onsemi, ORLEN Unipetrol, PwC Česká republika, Sigma, VISA a Wienerberger. Mezi další klíčové partnery patří společnosti Alpha Czech, poskytovatel cloudových služeb CRA, Česká podnikatelská pojišťovna, GasNet, Rezolv Energy a Škoda Auto. Členy jsou dále Apren, Asociace pro využití tepelných čerpadel, Svaz měst a obcí ČR a Svaz moderní energetiky.

Z dalších organizací aliance úzce spolupracuje s biochar.foundation, uskupením Climate and Sustainable Leaders, Smart City Innovations Institut, iniciativou Společně udržitelně, Czech and Slovak Sustainability Summit a s byznysovou platformou Změna k lepšímu.

<https://www.protext.cz/zprava.php?id=52126>